Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра германської філології та перекладу

„ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан факультету іноземних мов
_____ доц. Світлана КОЛІСНИЧЕНКО
„_____" _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі
Methodik und Didaktik des Unterrichts im Hochschulbereich
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма	Німецька мова і література та англійська мова
Спеціальність	В11 Філологія
Спеціалізація	В11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Факультет	іноземних мов
Мова навчання	німецька

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Німецька мова і література та англійська мова».

Розробник: ОЛЕКСИШИНА Лариса Георгіївна, доцент кафедри германської філології та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;

Викладач: ОЛЕКСИШИНА Лариса Георгіївна, доцент кафедри германської філології та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;

Погоджено з гарантом ОП _____ Тетяна КОРОПАТНІЦЬКА

Затверджено на засіданні кафедри германської філології та перекладу

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Олена КУДРЯВЦЕВА

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова методичної ради _____ Ірина БЕЖЕНАР

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з сучасними методами, формами та засобами навчання фахових дисциплін у закладах вищої освіти, покращання якості сприйняття і засвоєння навчального матеріалу, а також сформувати у них уміння творчо застосовувати свої знання на практиці; полягає у формуванні наступних компетенцій: вмінню залежно від поставлених навчальних цілей підготувати план заняття, знайти автентичний матеріал для заняття та дидактизувати його з метою досягнення поставленої мети, набуття навичок самостійного навчання та опрацювання матеріалу. Курс тісно пов'язаний з практичною діяльністю.

Пререквізити: Методика викладання іноземних мов

Результати навчання:

Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню наступних загальних компетентностей (далі – ЗК), спеціальних компетентностей (далі – СК) та програмних результатів навчання (далі – ПРН):

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

СК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

СК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК10. Розуміння основних функцій та завдань педагогіки вищої школи та специфіки діяльності педагога у ЗВО; володіти методами та формами викладання іноземної мови у вищій школі.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 18. Володіти методикою проведення практичних і семінарських занять у ЗВО; оцінювати знання і вміння в системі кредитно-трансферного навчання; визначати психологічні особливості студентів.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	2	14	-	16	-	60	-	Іспит
Заочна	1	1	3	90	2	4	-	4	-	82	-	Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	сем	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Didaktik des Fachunterrichts												
Тема 1. Fachunterricht. Lernziele	21	2	-	4	-	15	21	2	-	-	-	19
Тема 2. Didaktik des unilateralen Dolmetschens und des bilateralen Dolmetschens. Übungen zur Speicherung	23	4	-	4	-	15	23	2	-	-	-	21
Разом за ЗМ 1	44	6	-	8	-	30	44	4	-	-	-	40
Змістовий модуль 2. Didaktisierung von Lehrstoff für den Fachunterricht												
Тема 3. Didaktisierung von Texten für den Fachunterricht. Übungen zur Erstellung und Redaktion des Zieltextes	23	4	-	4	-	15	23	2	-	-	-	21
Тема 4. Didaktische Hinweise und Übungsformen für die rezeptive Phase. Didaktische Hinweise und Übungsformen für die produktive Phase	23	4	-	4	-	15	23	2	-	-	-	21
Разом за ЗМ 2	46	8	-	8	-	30	46	4	-	-	-	42
Усього годин	90	14	-	16	-	60	90	8	-	-	-	82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	Übersetzungs- und Dolmetschunterricht. Lernziele. Voraussetzungen für Übersetzer / Dolmetscherberuf.
2	Didaktische Hinweise und Übungsformen für das unilaterale und bilaterale Dolmetschen. Übungen zur Verbesserung des Hörens und Verstehens.
3	Übungen zur Speicherung: allgemeine Gedächtnisübungen; spezielle Gedächtnisübungen; Notationsübungen.
4	Didaktisierung von Texten für den Übersetzungsunterricht. Übungen zur Erstellung und Redaktion des Zieltextes
5	Übungen zum Transfer des Sinns in die Zielsprache
6	Didaktische Hinweise und Übungsformen für die rezeptive Phase. Übungen zur Verbesserung der rhetorischen Fertigkeiten.
7	Didaktische Hinweise und Übungsformen für die produktive Phase

Тематика семінарських занять з переліком питань

1.	Fachunterricht. Lernziele. Voraussetzungen für Beruf
2.	Didaktik des unilateralen Dolmetschens. Didaktische Hinweise und Übungsformen für das unilaterale Dolmetschen
3.	Didaktik des bilateralen Dolmetschens. Didaktische Hinweise und Übungsformen für das bilaterale Dolmetschen
4.	Übungen zur Verbesserung des Hörens und Verstehens. Didaktisierung von Texten für den Übersetzungsunterricht
5.	Übungen zur Erstellung und Redaktion des Zieltextes. Übungen zur Speicherung: allgemeine Gedächtnisübungen; spezielle Gedächtnisübungen; Notationsübungen.
6.	Übungen zur Verbesserung der rhetorischen Fertigkeiten.
7.	Didaktische Hinweise und Übungsformen für die rezeptive Phase

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год. Денна форма	К-сть год. заочна форма
1.	Fachunterricht. Lernziele	Підготувати презентацію на тему “Lernziele für den Dolmetschunterricht”, «Kognitive und psychologische Voraussetzungen für zukünftige Übersetzer», «Lernziele als Orientierung für Unterrichtsgestaltung»	8	11
2	Didaktische Hinweise und Übungsformen für das unilaterale und bilaterale Dolmetschen. Übungen zur Verbesserung des Hörens und Verstehens.	Підготувати презентацію на тему “Didaktik des unilateralen Dolmetschens und des bilateralen Dolmetschens.”. Підготувати підбірку вправ для розвитку пам’яті, і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами	8	11
3	Übungen zur Speicherung: allgemeine Gedächtnisübungen; spezielle Gedächtnisübungen; Notationsübungen.	Підготувати презентацію на тему «Spiele als alternative Möglichkeit des Erwerbs translatorischer Kompetenzen» Підготувати підбірку вправ для розвитку пам’яті, і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами	8	11
4	Didaktisierung von Texten für den Fachunterricht. Übungen zur Erstellung und Redaktion des Zieltextes	Підготувати презентацію на тему “Übungen zur Erstellung und Redaktion des Zieltextes”	8	11
5	Übungen zum Transfer des Sinns in die Zielsprache	Підготувати підбірку вправ для тренування зосередження концентрації і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами	8	11
6	Didaktische Hinweise und Übungsformen für die rezeptive Phase. Übungen zur Verbesserung der rhetorischen Fertigkeiten.	Підготувати презентацію на тему «DaF und Translationsstudium: Unterschiede der zu erwerbenden Kompetenzen» Підготувати підбірку вправ з різним формулюванням завдання до одного тексту, сформулювати їх навчальні цілі і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами	8	11
7	Didaktische Hinweise und Übungsformen für die produktive Phase	Підготувати презентацію на тему “Übungsformen für die produktive Phase”. Підготувати підбірку вправ на галузевий переклад, сформулювати їх навчальні цілі і застосувати ці вправи	12	16

		під час навчального заняття зі своїми колегами Підготувати підбірку вправ з послідовного перекладу, сформулювати їх навчальні цілі і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами Підготувати підбірку вправ з синхронного перекладу, сформулювати їх навчальні цілі і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами Підготувати підбірку вправ з конференц-перекладу, сформулювати їх навчальні цілі і застосувати ці вправи під час навчального заняття зі своїми колегами		
	Разом		60	82

* Результати виконання завдань для самостійної роботи оцінюються в балах, які інтегровані до загальної системи модульного та підсумкового контролю.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різноманітні методи та освітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів навчання.

Навчання здійснюється за принципом **learning by doing** (навчання через діяльність), що передбачає активне залучення студентів до практичної роботи, моделювання педагогічних ситуацій і самостійне розв’язання професійних завдань.

До **методів навчання**, які використовуються в межах курсу, належать:

- **мозковий штурм** – для розвитку навичок генерування ідей та формулювання гіпотез;
- **дискусія та дебати** – для формування вмінь аргументовано відстоювати власну позицію;
- **взаємний аналіз і самоаналіз проведених занять** – для рефлексії та вдосконалення педагогічної майстерності;
- **проектна діяльність** – для інтеграції теоретичних знань і практичних умінь.

До **освітніх технологій**, що реалізуються у викладанні дисципліни, належать:

- **ігрові технології** (імітаційні, рольові ігри), які сприяють засвоєнню практичного та соціального досвіду;
- **інтерактивні технології** (групова робота, тренінги, кейс-метод);

- **цифрові технології навчання**, зокрема використання електронного курсу на платформі **Moodle**, **відеоконференцій**, **онлайн-тестування** та **комп'ютерних програм для навчання**;
- **візуальні та мультимедійні засоби навчання** – презентації, ілюстрації, відеоматеріали, цифрові картки тощо.

Застосування цих методів і технологій створює **стимулююче навчальне середовище**, сприяє **активній участі студентів у процесі навчання**, розвитку їх **творчого потенціалу**, а також **підвищенню якості засвоєння змісту дисципліни**.

Система контролю та оцінювання

Методами поточного контролю знань студентів з навчальної дисципліни є: усне опитування (експрес-опитування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування), тестування, виконання письмових завдань, виступи, дискусії на лекційних заняттях, проекти, реферати)

Формою проміжного контролю знань студентів з навчальної дисципліни є: модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи, яка охоплює матеріал змістового модуля).

Формами підсумкового контролю є:

- іспит, який охоплює матеріал усього курсу.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (іспит).

Критерії оцінювання поточного контролю

Кількість балів за кожну тему виводиться усереднено із суми поточних видів контролю за системою оцінювання A, B, C, D, E (див. табл.).

«ВІДМІННО» A

Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, висловлюється без утруднень у доборі виразів, чітко й логічно формулює думки й точку зору, представляє чіткі висловлювання на складні теми; виконує завдання, не передбачені програмою; вільно використовує знання для виконання поставлених завдань.

«ДОБРЕ» B, C

Студент демонструє достатні знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у формулюванні висновків; представляє детальні висловлювання, наводячи аргументи; виконує завдання,

передбачені програмою; має стійкі навички до виконання практичних завдань.

«ЗАДОВІЛЬНО» D, E

Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; відтворює певну частину навчального матеріалу, має елементарні нестійкі навички виконання практичних завдань; може вживати серії виразів, щоб будувати прості зв'язні висловлювання, може переказати зміст прочитаного, але допускає помилки у мовленні, не вміє аргументувати свою точку зору.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» Fx

Студент має фрагментарні знання (менше половини навчального матеріалу), відсутні уміння висловлювати свою думку; виконує частину завдань за допомогою викладача; допускає суттєві помилки.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» F

Студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання з допомогою викладача; може використовувати лише прості речення та вирази для висловлення думки; допускає грубі помилки.

Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів за один модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів – 20 за письмову частину, 20 - за усну частину. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

10-9 балів – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

8-7 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

6-5 – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

4-3 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість

прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-1 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)						Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			40	100
Т1	Т2	МКР	Т3	Т4	МКР		
10	10	10	10	10	10		
30			30				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Розкрийте тему: Voraussetzungen für erfolgreiches Übersetzungs-und Dolmetschstudium

2. Підготуйте проєкт заняття тривалістю 80 хвилин відповідно до комплекту навчальних матеріалів №1.
3. Презентуйте проєкт підготовленого заняття та детально прокоментуйте типи вправ та їх навчальні цілі
4. Розкрийте тему: Didaktik des unilateralen Dolmetschens
5. Розкрийте тему: Didaktische Hinweise und Übungsformen für das unilaterale konsekutive Dolmetschen
6. Розкрийте тему: Übungen zur Verbesserung des Verstehens
7. Розкрийте тему: Übungen zur Speicherung
8. Розкрийте тему: Transfer des Sinns in der Zielsprache
9. Розкрийте тему: Übungen zur Verbesserung der rhetorischen Fertigkeiten
10. Розкрийте тему: Didaktik des bilateralen Dolmetschens
11. Розкрийте тему: Didaktisierung von Texten für Übersetzungsunterricht

Зарахування результатів неформальної освіти

Оцінювання та визнання результатів неформального та/або інформального навчання з навчальної дисципліни відбувається згідно з «Порядком визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». З дисципліни, за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу, здобувачу може бути зараховано до 25% від загальної кількості балів.

Рекомендована література

Основна

1. Ігнатенко В. Д. Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науковотехнічних текстів французькою мовою: дис. … канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 239 с.
2. Методика навчання іноземних мов та перекладу: Конспект лекцій та збірник практичних завдань [Електронний ресурс] / уклад. Л. Г. Олексишина. Чернівці : ЧНУ. 2022. 80 с.
3. Ніколаєва С. Ю., Бориско Н. Ф., Майєр Н. В. Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти: Навч.-метод. посібник для студентів магістратури. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2019. 100 с.
4. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін../ за редакцією Ніколаєвої С.Ю. – К.: Ленвіт, 2016. – 398 с.

5. Пянковська Ірина: Übungstypen zum Leseverstehen im Fremdsprachenunterricht // Освітній вимір. 2020. Випуск 2 (54). С. 84–97 Educational Dimension. 2020. Issue 2 (54). P. 84–97. file:///C:/Users/Asus/Downloads/3871-Article%20Text-6536-1-10-20200630.pdf

Додаткова

6. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студентів вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова Книга, 2013. 376 с.
7. Faistauer, Renate: Die sprachlichen Fertigkeiten.- in: Krumm / Fandrych / Hufeisen & Riemer (Hrsg.) (2010). Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch (2 Bände). Berlin/New York: De Gruyter, 2010.
8. Kausmann S., Zehnder E., Vanderheiden E., Frank W. (Hrsg.): Fortbildung für Kursleitende Deutsch als Zweitsprache. Band 1. Migration. Interkulturalität. DAZ, Ismaning: Max Hueber Verlag, 2013
9. Lehner, M.: Allgemeine Didaktik. UTB, Haupt Verlag Bern/Stuttgart/Wien. – 2009.
10. Nord, Christiane. Fertigkeit Übersetzen. Ein Selbstlernkurs zum Übersetzenlernen und Übersetzenlehren. – Editorial Club Universitario, 2002. – 182 S.
11. Rösler D.: Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung, Stuttgart / Weimar: Verlag J. B. Metzler 2012.
12. Solmecke, Gerd: Vermittlung der Hörfertigkeit.- in: Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch (2 Bände). Berlin/New York: De Gruyter, 2010. - S. 969-975.
13. Steinhof A.: „Vor dem Lesen ist nach dem Lesen“ — Typologie von Vorentlastungsübungen am Beispiel eines Textes der Deutschen Welle, in: DaF-Szene Korea. № 38. „Texte und Arbeit mit Texten im DaFUnterricht“. Berlin & Seoul 2013, S. 32–40.

Інформаційні ресурси

1. *https://www.europaeischer-referenzrahmen.de/*
2. *www.dw-de*
3. https://www.tutorcompass.de/13-kompetenzen-fuer-sprachlehrer/
4. https://is.muni.cz/th/d2nnm/DP_FINAL.pdf
5. *www.lexikon.meyers.de/meyers/Sprachinhaltsforschung*
6. *https://learngerman.dw.com/de/das-deutschlandlabor/c-53074503*
7. *www.tagesschau.de*
8. *www.goethe.de*
9. Lerneraktivierende Tools für DaF-Unterricht (padlet.com)

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf ;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf